

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA
VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2015 m. balandžio 24 d. Nr. V17-4(6.1.)
Vilnius

Posėdis vyko nuo 9.00 val. iki 13.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – Komisija) pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Komisijos vyresn. specialistė Anželika Vėžienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gintaras Balčytis, Zenonas Butkus, Adomas Butrimas, Gražina Drėmaitė, Augis Gučas, Jūratė Jurevičienė, Evelina Karalevičienė, Albinas Kuncevičius, Juozas Algirdas Pilipavičius, Deividas Rimkevičius, Nadežda Spiridonovienė.

Komisijos darbuotojai – Viktorija Gadeikienė, Algimantas Gražulis, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Artūras Stepanovič.

Kiti dalyviai – sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2014 metų veiklos ataskaitos.

2. Dėl Lietuvos istorinių miestelių išsaugojimo problemų.

3. Dėl mokslinių institucijų dalyvavimo paveldotyroje ir paveldosaugoje.

4. Kiti klausimai.

4.1. Informacija apie Komisijos narių rinkimus iš asociacijų. Išrinktų narių pristatymas.

4.2. Informacija apie Komisijos išvažiuojamąjį posėdį į Kuršių neriją.

4.3. Informacija apie kultūros paveldo integralumą su aplinkosauga. Pasitarimas su savivaldybių atstovais.

4.4. Informacija apie Komisijos konferenciją „Patogus ir nepatogus paveldas“.

4.5. Informacija apie gautus skundus dėl statybų Vilniaus senamiestyje.

Darbotvarkei pritarta.

Komisijos narys A. Butrimas

Pasveikino Komisijos narius ir kitus dalyvius atvykus į posėdį Vilniaus dailės akademijoje.

T. Račiūnaitė (Vilniaus dailės akademija)

Pristatė Vilniaus dailės akademijos išleistus naujausius leidinius apie paveldosaugą bei komentavo šios aukštosios mokyklos indėlį į paveldotyją.

1. SVARSTYTA. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2014 metų veiklos ataskaita.

D. Varnaitė (Kultūros paveldo departamentas)

Informavo apie 2014 m. finansinius rodiklius, t.y. skirtas lėšas visoms vykdytoms programoms ir bendrą asignavimų dydį.

Igyvendinant Paveldotvarkos programą užbaigti darbai 10 kultūros paveldo objektų, pradėti darbai 19 kultūros paveldo objektų. Baigti darbai Gelgaudiškio dvare, Videniško vienuolyne, Žukų evangelikų liuteronų bažnyčioje, Siaurojo geležinkelio Surdegio stotyje ir kt. Tęstiniai darbai vykdyti Mykolo Šleževičiaus name, Kauno tvirtovės vadavietėje, Plikų evangelikų liuteronų parapijinėje mokykloje, Medininkų-Subačiaus vartų gynybinės sienos dalyje ir kt. 14 kultūros paveldo objektų vykdyti projektavimo ir tyrimų darbai: Plungės dvaro sodybos žirgyne, Zyplių dvaro sodybos amatininkų name ir kt.

Tęstas kultūros paveldo objektų ženklinimas, paženklinta 12 kultūros paveldo objektų. Pagamintas valstybės saugomo kultūros paveldo objekto, kuriame nėra ar neišliko statinių, ženklinimo stulpas.

2014 metais parengta 18 nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planų. Patenkintos 17 paveldo objektų savininkų paraiškos kompensuoti tvarkybos darbus (Stakliškių alaus daryklos salyklo bokštas, Abromiškių dvaro rūmai ir kt.).

Igyvendinant Sutarties su Šv. Sostu paveldotvarkos programą, tvarkyta 12 kultūros paveldo objektų, 7 kultūros paveldo objektuose vykdyti tyrimai, rengti tvarkybos darbų projektai. Įrengtos priešgaisrinės apsaugos priemonės (Onušio Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia, Antalieptės Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia, Rokiškio Šv. apaštalo Evangelisto Mato bažnyčia ir kt.).

Igyvendinant Jono Pauliaus II Piligrimų kelio programą, atlikti darbai 14 kultūros paveldo objektų (tvarkyba, signalizacijos ir apsaugos priemonių įrengimo ir projektavimo darbai), pvz., Pažaislio kamaldulių vienuolyno ansamblio bažnyčioje, Žemaičių Kalvarijos statinių komplekse ir kt.

Sutvarkyti 3 paveldo objektai įgyvendinant tęstinę Žemaičių krikšto ir žemaičių vyskupystės įsteigimo 600 metų jubiliejaus minėjimo programą: Telšių kunigų seminarija, Veliuonos Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia, Raseinių Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia.

2014 metais sėkmingai įgyvendinta Kultūros paveldo apsaugos priežiūros ir kontrolės administravimo programa. Vykdytas statinių projektavimas, rengti detalieji planai, rengtas poveikio aplinkai vertinimas. Praeitais metais itin siekta jau pirminiame projektavimo ir planavimo etape neleisti planuoti veiklos, prieštaraujančios paveldosaugos reikalavimams. Vykdamą programą nustatytas 6 sužalotų kultūros vertybių nuostolių dydis ir atkūrimo būdas. Pagal Departamento ieškinius valstybės naudai priteista daugiau negu 700 tūkst. Lt. Kalnaberžės dvaro sodybos pastatai Teismo nutartimi perduoti valstybės nuosavybei.

Departamentas atliko stebėseną suplanuotam kultūros paveldo objektų skaičiui. Pastebėta, jog apie 30 proc. kultūros paveldo objektų nėra naudojami. Tęstas inspektavimas.

Užtikrinta išvežamų į užsienį kultūros vertybių apsauga. 2014 metais Departamentas vykdė Valstybės kontrolės atlikto audito rekomendacijas. Tęstas duomenų apie kultūros paveldą kaupimas ir tyrimai (Kultūros paveldo centras). Parengti duomenys nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimui (archeologiniai tyrimai). Vykdyta kultūros paveldo apskaita: duomenų tikslinimas, vertinimo tarybų veikla, įrašymas į Registrą.

Departamentas aktyviai dalyvavo tarptautinių organizacijų veikloje, rengė Europos paveldo dienas, Europos žydų kultūros paveldo dienas ir kt. renginius. Buvo tęsiamas sklaidos programos vykdymas.

Klausimai:

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Ar baigti Bernardinų koplyčios eksterjerų tvarkybos darbai?

B. Raupėnienė (Kultūros paveldo departamentas)

Eksterjerų tvarkybos darbai baigti.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisija 2015 metais planuoja apžiūrėti tęsiamus darbus Sapiegų rūmuose. Ar yra kokių nors pokyčių?

D. Varnaitė (Kultūros paveldo departamentas)

Baigėsi Sapiegų rūmų I etapo finansavimas ES struktūrinių fondų lėšomis. Šiuo metu sprendžiamas klausimas dėl tolesnio finansavimo. Prioritetinis klausimas: sieninė tapyba.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

78 kultūros paveldo objektams panaikinta teisinė apsauga. Kokie tai paveldo objektai?

Komisijos narys A. Gučas

Papildė Komisijos nario J. A. Pilipavičiaus klausimą: keliems paveldo objektams teisinę apsaugą panaikino savivaldybių vertinimo tarybos?

R. Kuncevičienė (Kultūros paveldo departamentas)

Praeitais metais savivaldybės nepanaikino teisinės apsaugos nei vienam paveldo objektui. Minėtiems 78 paveldo objektams teisinę apsaugą panaikino Departamentas. Tai seniai sunykę objektai: dvaro sodybos, mediniai kryžiai, kiti mediniai objektai.

Komisijos narys G. Balčytis

Klausė dėl išlaidų tvarkybos darbams kompensavimo: ar pakako lėšų, ar pritrūko?

B. Raupėnienė (Kultūros paveldo departamentas)

2014 metais numatytų lėšų pakako. Likusios lėšos buvo perkeltos į rezervą. Šiais metais lėšos kompensavimui sumažintos.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Klausė, kodėl išleista mažiau lėšų negu planuota projektavimo darbams. Ar neįvykdyti visi numatyti darbai?

B. Raupėnienė (Kultūros paveldo departamentas)

Numatyti darbai įvykdyti. Perskaičiavus sąmatas sumažėjo lėšų poreikis.

Komisijos narys D. Rimkevičius

Klausė dėl stebėsenos metu nustatytų nenaudojamų kultūros paveldo objektų (30 proc.): kiek jų priklauso valstybei, kiek yra privačioje nuosavybėje?

D. Varnaitė (Kultūros paveldo departamentas)

Sudėtinga atsakyti į šį klausimą. Bendros tendencijos yra tokios: dauguma nenaudojamų kultūros paveldo objektų – privatūs. Valstybei priklausantys paveldo objektai pritaikomi kultūros centrų veiklai ir pan.

Pasisakymai:

Komisijos narys A. Kuncevičius

Siūle pritarti ataskaitai. Kultūros paveldas tvarkomas ne vien Departamento lėšomis. Tvarkybos darbai finansuojami ir Kultūros rėmimo fondo, Norvegijos fondų ir kitų šaltinių lėšomis. Pageidautų gauti išsamią informaciją, kokios iš viso lėšos skiriamos kultūros paveldo tvarkybai.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Pritarė ataskaitai. Trūko teisinio apibendrinimo, bendrų tendencijų pateikimo.

Komisijos narys Z. Butkus

Pritarė ataskaitai. Apgailestavo dėl lėšų sumažinimo tyrimams.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Pritarė ataskaitai. Vilniaus dailės akademijoje rengiami specialistai, kuriems trūksta darbo vietų. Siūle Departamentui galvoti ir apie darbo vietų kūrimą.

Komisijos narys A. Butrimas

Pritarė ataskaitai. Piliakalnių kompleksai, sutvarkyti Departamento ir kitomis lėšomis, kartais apleidžiami ir netvarkomi. Siūle Departamentui skatinti savivaldybei ir toliau tvarkyti piliakalnius.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Klausė, ar Komisijos nariai pritarė Departamento ataskaitai su pastabomis. Siūle balsuoti.

Balsavimas:

1. Už – 11 Komisijos narių.
2. Prieš – nėra.
3. Susilaikė – nėra.

Išvada: pritarta ataskaitai.

D. Varnaitė (Kultūros paveldo departamentas)

Esama tokių problemų, kurias reikėtų svarstyti atskiru klausimu. 2015-05-06 Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas svarstys Nekilnojamojo turto registro klausimą. Departamentas deda pastangas dėl darbo vietų specialistams kūrimo.

NUTARTA. Pritarti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2014 metų veiklos ataskaitai.

2. SVARSTYTA. Lietuvos istorinių miestelių išsaugojimo problemos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisijos nariams pateikiamas patikslintas sprendimo projektas dėl Lietuvos istorinių miestelių išsaugojimo. Prašė Komisijos narės J. Jurevičienės, atsakingos už klausimą, pakomentuoti sprendimo projektą.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Neturėjo esminių pastabų sprendimo projektui.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Pritarė sprendimo projektui. Padaryta tai, kas buvo įmanoma padaryti.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Turėjo redakcinę pastabą sprendžiamosios dalies 3 p.: „...tikslinti...“. Ką daryti su istoriniais miesteliais, kurie nėra įrašyti į Kultūros vertybių registrą?

R. Kuncevičienė (Kultūros paveldo departamentas)

Ką reiškia „formuluotės“? Gal išbraukti šią siūlymo dalį?

A. Gražulis (Valstybinė kultūros paveldo komisija)

„Formuluotes“ reikėtų palikti.

Komisijos narys A. Gučas

Turėjo redakcinio pobūdžio pastabų dėl „Ypač tuomet, kai tas pats miestelis (ar jo dalis) traktuojamas kaip turintis dvigubą apsaugos statusą – saugomos vietovės ir kultūrinio draustinio.“ Ar yra tokių miestelių? Ši mintis tikslintina: „(...) patenka į gamtinį draustinį ir saugomą vietovę.“

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė balsuoti dėl sprendimo projekto su pastabomis.

Balsavimas:

1. Už – 11 Komisijos narių.
2. Prieš – nėra.
3. Susilaikė – nėra.

Išvada: pritarta sprendimo projektui.

NUTARTA. Patikslinti ir pritarti sprendimo projektui dėl istorinių miestelių išsaugojimo.

3. SVARSTYTA. Mokslinių institucijų dalyvavimas paveldotyroje ir paveldosaugoje.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė Komisijos nariui A. Butrimui pristatyti klausimą.

Komisijos narys A. Butrimas

Posėdžio pradžioje pristatytas Vilniaus dailės akademijos dalyvavimas paveldotyroje ir paveldosaugoje. Perleido žodį Komisijos nariui J. A. Pilipavičiui.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Aukštosios mokyklos vykdo tyrimus. Inicijuoti tyrimai Sapiegų rūmuose. Didžiausia problema – bendradarbiavimo tarp mokslinių institucijų (aukštųjų mokyklų, institutų) ir kitų įstaigų trūkumas.

Paskelbtas konkursas Žaliojo tilto skulptūroms restauruoti. Džiugu, jog KPD jau bendradarbiauja su Vilniaus universitetu. Galbūt įmanomas bendradarbiavimas ir su Vilniaus dailės akademija? Stokojama iniciatyvos. Kultūros apsaugos ir politikos aspektu šis posėdis yra labai naudingas. Kaip inicijuoti bendradarbiavimą?

Komisijos narys Z. Butkus

Pristatė Vilniaus universiteto Paveldosaugos studijų programą (magistratūra). Ši programa tapo itin aktuali, rengia kvalifikuotus paveldosaugininkus. Didžiausios problemos: 1. administracinė sistema menkai vadovaujasi mokslinių paveldo objektų tyrimų rezultatais ir neskatina tyrimų vykdymo, 2. teisinės apsaugos panaikinimas. Nepaliekama pakankamai medžiagos apie paveldo objektus, kuriems panaikinama teisinė apsauga.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Problemų kyla dėl praktikos atlikimo. Sudėtinga rasti kultūros paveldo objektų, kuriuose būtų galima atlikti praktiką.

Vangiai atliekami moksliniai tyrimai. Trūksta susikalbėjimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo.

Komisijos narė J. Jurevičienė

VGTV paveldosauga neužima svarbios vietos. Trūksta susidomėjimo ir iniciatyvos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo, jog KTU panaikino Kaimo architektūros studijų modulį.

Komisijos narė E. Karalevičienė

KTU dėstoma pirmosios pakopos paveldosaugos programa.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Klausė Komisijos narių, ką Komisija galėtų pasiūlyti nagrinėjamu klausimu.

Komisijos narys A. Butrimas

Trūksta tarpuniversitetinio bendradarbiavimo. Reikėtų kreiptis į Lietuvos mokslo tarybą dėl meno ir kultūros paveldo tyrimų projekto finansavimo.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Kiekvienas universitetas – visiška autonomija. Nėra bendradarbiavimo ir susikalbėjimo.

Komisijos narys Z. Butkus

Galima būtų kreiptis į Lietuvos universitetų rektorių konferenciją.

D. Varnaitė (Kultūros paveldo departamentas)

Trūksta koordinavimo praktiniais aspektais. Svarbus skaitmeninimo ir tyrimų medžiagos prieinamumo klausimas.

Komisijos narys A. Butrimas

Siūlė rengti aukštųjų mokyklų ir tyrimų institucijų susitikimą, kviešti Lietuvos mokslo tarybos atstovus.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Siūlė išsamiau nagrinėti šį klausimą, raštu kreiptis į kultūros bei švietimo ir mokslo ministrus.

NUTARTA. Tęsti klausimo svarstymą.

4. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

4.1. Informacija apie Komisijos narių rinkimus iš asociacijų. Išrinktų narių pristatymas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie Švietimo, mokslo ir kultūros komitete vykusius rinkimus iš asociacijų. Išrinkti du Komisijos nariai A. Gučas ir D. Rimkevičius. Siūlė naujiems Komisijos nariams prisistatyti.

Prisistatė Komisijos narys A. Gučas.

Prisistatė Komisijos narys D. Rimkevičius.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto raštą, kuriame prašoma Komisijos iki gegužės 5 d. pateikti naują Komisijos pirmininko kandidatūrą. Siūlė rengti neeilinį Komisijos posėdį dėl pirmininko rinkimų.

Komisijos narys A. Butrimas

Siūlė šiame posėdyje išrinkti naują Komisijos pirmininką.

Komisijos narys G. Balčytis

Pritarė Komisijos nariui A. Butrimui.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Siūlė balsuoti šiame posėdyje, nerengti neeilinio posėdžio.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Pristatė du kandidatus į Komisijos pirmininko pareigas: A. Gučą ir D. Rimkevičių.

Komisijos narys A. Gučas

Atsisakė dalyvauti rinkimuose.

Komisijos narys D. Rimkevičius

Sutiko dalyvauti rinkimuose.

Bendru sutarimu sudaryta balsų skaičiavimo komisija: A. Butrimas, A. Kuncėvičius, E. Karalevičienė. Parengti balsavimo biuleteniai. Kandidatas – Komisijos narys D. Rimkevičius.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Siūlė Komisijos pirmininkei G. Drėmaitei dalyvauti rinkimuose.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Atsisakė dalyvauti rinkimuose.

Slaptas balsavimas. Biuletenių rinkimas. Balsų skaičiavimas. Pritarta Komisijos nario D. Rimkevičiaus kandidatūrai.

4.2. Informacija apie Komisijos išvažiuojamąjį posėdį į Kuršių neriją.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisijos darbuotojai surinko medžiagą išvažiuojamajam posėdžiui į Kuršių neriją. Posėdis įvyks gegužės mėnesį.

Bendru sutarimu nutarta organizuoti išvažiuojamąjį posėdį gegužės 22-23 d.

4.3. Informacija apie kultūros paveldo integralumą su aplinkosauga. Pasitarimas su savivaldybių atstovais.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie Komisijos organizuotą posėdį dėl kultūros paveldo integralumo su aplinkosauga. Posėdyje dalyvavo Komisijos narė N. Spiridonovienė.

4.4. Informacija apie Komisijos konferenciją „Patogus ir nepatogus paveldas“.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie Komisijos organizuotą konferenciją „Patogus ir nepatogus paveldas“. Atkreipė dėmesį į Komisijos narės E. Karalevičienės siūlymą rengti sprendimo projektą šiuo

klausimu. Kultūros viceministras R. Jarockis skirs lėšų leidiniui, kuriame bus publikuoti konferencijoje skaityti pranešimai.

4.5. Informacija apie gautus skundus dėl statybų Vilniaus senamiestyje.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo, jog pastaruoju metu Komisija gavo nemažai skundų dėl statybų Vilniaus senamiestyje. Siūlė birželio mėnesio posėdyje svarstyti Vilniaus istorinio centro išsaugojimo klausimą.

Bendru sutarimu pritarta.

Kitas Komisijos išvažiuojamasis posėdis į Kuršių neriją vyks gegužės 22-23 d.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Anželika Vėžienė